

Briefing: ICES Rådgivning för Östersjöns torskbestånd 2009

Den 23:e Maj publicerade Internationella havsforskningsrådet (ICES) sin rådgivning för nyttjande av Östersjöns fiskbestånd 2009. Detta dokument innehåller en sammanfattning, samt analys av deras utvärdering och rådgivning.

Östersjötorsken förvaltas sedan 2004 som två separat bestånd, det västra och det östra. Bestånden är biologiskt separerade från varandra, även om det ibland förekommer en del vandring av fisk mellan bestånden. Det östra beståndet är just nu cirka sju gånger större än det västra. Under 2007 antogs inom EU en förvaltningsplan för båda bestånden. Målet med förvaltningsplanen är att återskapa bestånden till biologiskt hållbara nivåer.

Delområde 22 - 24, Västra Östersjön

Östersjöns västra torskbestånd är ett högproduktivt bestånd vilket historiskt sett har varit betydligt större än det är idag. På sjuttioalet var beståndets biomassa dubbelt så stor som idag.

ICES anser att detta bestånd är i fara för reducerad fortplantningskapacitet, och att det utsätts för ett alltför högt fisketryck.

Mängden lekmogen fisk, även kallad lekbiomassa "SSB" (från engelskans Spawning Stock Biomass), är uppskattad till 22 984 ton.

Händelsevis råkar 23 000 ton vara den mängd lekmogen torsk som anses vara minimigränsen för att beståndet ska kunna överleva.

Då man fiskar på ett bestånd ändras beståndets åldersstruktur genom att man ständigt plockar ut de största och äldsta fiskarna (en stor torskbona kan potentiellt sett producera mycket fler ägg än yngre torskbona). Detta gör att beståndets storlek är väldigt beroende av de individer som når reproduktiv ålder varje år.

De senaste 9 åren har det varit relativt få individer av torsk som nått reproduktiv ålder. Detta tros vara ett resultat av missgynnsamma miljöförhållanden samt ett alltför högt fisketryck.

Mängden fisk som dödas genom fiske i detta bestånd, kallad fiskeridödlighet "F" (Från engelskans fishing mortality), anses vara för hög. Under 2007 var fiskeridödligheten 1,07. Detta innebär att 1,07 gånger så mycket torsk som fanns tillgänglig i början av året, hade dödats i slutet av året. En fiskeridödlighet högre än 1 är möjlig genom att fisk hela tiden växer och tillslut når en ålder där de kan ansluta eller "rekryteras" till beståndet och sedermera dödas genom fiske. Men, om alldeles för få torsk når den lekmogna ålder där de kan rekryteras till beståndet, kommer en hög fiskeridödlighet att leda till att beståndet beskattas ohållbart. Det finns då risk för att man fiskar på kapitalet istället för att fiska på räntan.

Det västra torskbeståndet anses vara "överfiskat" i relation till den potentiella långsiktiga avkastning som ett stort bestånd, eller kapital, kan generera. Detta betyder att ett större bestånd skulle kunna generera långt mer fisk och klara av ett högre fisketryck på längre sikt om fiskeridödligheten på detta bestånd minskades på kort sikt.

ICES rekommenderar en fiskeridödlighet mellan 0,3 och 0,6 för att säkerställa ett bärkraftigt torksbestånd i västra Östersjön. För att beståndet skall kunna återhämtas till en bärkraftig nivå bör fiskeridödligheten minska med 28%.

På grund av den låga mängden torsk som når lekmogen ålder, och genom att försiktighetsansatsens nivåer tillämpas, för att ta hänsyn till osäkerheterna i beståndsuppskattningarna, *rekommenderar ICES att landningarna för 2009 inte överstiger 13 700 ton i detta bestånd. Detta innebär minskning av Total Allowable Catch (TAC) med 28% jämfört med 2008.*

Delområde 25- 32, Östra Östersjön

Torskbeståndet i Östra Östersjön har historiskt sett varit betydligt större än vad det är idag. Under väldigt gynnsamma miljöförhållanden och extremt starka årsklasser i slutet av sjuttioalet nådde beståndet historiskt höga nivåer under 1980-1982. Beståndet var då 4 gånger så stort som idag. På senare år har beståndet minskat till de historiskt lägsta nivåerna. Denna minskning har skett genom ett alltför högt fisketryck tillsammans med missgynnsamma miljöförhållanden (framförallt till grund av låga syrehalter genom ett lågt saltvatteninflöde från Nordsjön).

ICES rapporterar även i år att beståndet ligger på historiskt låga nivåer, även om en ökning i lekbiomassa har observerats sedan 2005 som ett resultat av starka årsklasser 2003 och 2005 (med en ”stark årsklass” menas att det under ett visst år producerades mycket ung fisk). Detta betyder att beståndet fortfarande är i ett dåligt tillstånd, men att det förbättrats under de senaste 3 åren.

De starka årsklasserna från 2003 och 2005 kan bidra till en stark tillväxt av beståndet om fisketrycket hålls på en låg nivå.

SSB är uppskattad till 160 051 ton.

ICES har tidigare satt 160 000 ton som den gräns under vilken det finns en risk för att andelen lekmogen fisk kan minska så pass drastiskt att beståndet riskerar att kollapsa. Vad gäller lekbiomassans nivå inom ramarna för försiktighetsansatsen, så har ICES tidigare rekommenderat att SSB inte bör understiga 240 000 ton för att beståndet ska kunna anses vara på en biologiskt hållbar nivå.

Dessa referensnivåer utarbetades redan 1998, och en nyligen utförd analys av Östersjöns ekosystem indikerar att Östersjön genomgått ett systemskifte i form av ändrad födovävs-sammansättning och ändrade miljöförhållanden. Detta gör att de referensvärdena för biomassa som man använt under tidigare förhållanden kan ha passerat bäst före datum. ICES har därför beslutat att inte referera till dessa referensvärden i samband med rådgivningen av detta bestånd. ICES kommer i framtiden att ta fram nya referensvärden för detta bestånd.

Den uppskattade fiskeridödligheten som beståndets utsätts för anses nu vara inom hållbara gränser. 2008 års dödlighet beräknas till 0,5. Däremot anses även detta bestånd, liksom det västra, vara överfiskat i förhållande till den potentiella långsiktiga avkastning som ett större bestånd skulle kunna generera. Bestånd skulle alltså kunna generera långt mer fisk och klara av ett högre fisketryck på längre sikt om fiskeridödligheten skulle minska.

ICES rekommenderar att man sätter en fiskeridödlighet på 0,3 som mål för detta bestånd. Detta skulle motsvara landningar på 56 400 ton under 2009. EU:s förvaltningsplan innebär att dödligheten sänks med 10% varje år tills dess att man har nått målet på 0,3. En 10%ig minskning av fiskeridödligheten för 2009 skulle innebära att de totala landningarna undertiger 79 000 ton. Men,

EU:s torskplan tillåter endast en 15%:ig ökning av de totala fångsterna, eller TAC:s, per år. Förra året sattes en TAC på 42 260 ton för västra Östersjön (EU + Ryssland).

En ökning med 15% av TAC:en innebär 48 600 ton för 2009. Detta motsvarar en fiskeridödlighet på 0,25.

Inom ramarna för försiktighetsansatsen rapporterar ICES att beståndet skulle klara av en fiskeridödlighet på max 0,6 för att beståndet inte ska riskera kollaps. Detta innebär totala landningar lägre än 100 400 ton.

ICES rekommenderar att EU:s förvaltningsplan implementeras då den ligger närmare det långsiktiga målet för fiskeridödligheten, och beräknar därför ge bättre förutsättningar för beståndets långsiktiga bärkraftighet jämfört med om dödligheten inom ramarna för försiktighetsansatsen appliceras.

ICES rekommenderar därför att man för 2009 begränsar de totala landningarna till 48600 ton.

ICES har inte utvärderat om förvaltningsplanen stämmer överens med försiktighetsansatsen ännu, men kommer att göra detta i sommar.

ICES uppskattar landningar utanför de tilldelade kvoterna, alltså illegala landningar (även kallat IUU från engelskans Illegal, Unreported and Unregulated fishing), i detta bestånd till ca 30-40% över vad som rapporteras. ICES har valt att inkludera denna uppskattning i sin rådgivning.

Rådgivningen kan därför endast översättas till TAC om allt illegalt fiske upphör.

Varför rekommenderar inte ICES ett torkstopp för östra beståndet som man gjorde förra året?

ICES har i år ändrat uppfattning om tillståndet hos Östersjöns östra torskbestånd jämfört med förra året. SSB är mycket högre än vad man förutspådde 2007 på grund av väldigt höga uppskattningar i prognosen för fiskeridödlighet. Detta innebär i realiteten att fisketrycket har varit lägre än vad ICES tidigare förväntat sig. Detta i sin tur gör att fler av de starka årsklasserna 2003 och 2005 överlevt än man tidigare förutspått, vilket gör att de kunnat bidra till en större lekbiomassa.

SSB är därför 60% högre än vad man förutspådde förra året.

Men, ICES rapporterar fortfarande att tillståndet hos detta bestånd är dåligt, och att det fortfarande befinner sig vid historiskt låga nivåer. Det är därför viktigt att fisketrycket hålls vid en låg nivå för att trenden i lekbiomassa ska få fortsätta klättra uppåt.

Vad händer härnäst?

Europeiska Kommissionen kommer efter att ha konsulterat deras vetenskapliga, tekniska och ekonomiska kommitté för fiske (STECF, från engelskans Scientific, Technical and Economic Committee for Fisheries) att publicera deras rådgivning inför EU:s ministerrådsmöte för jordbruk och fiske i oktober, där man kommer att förhandla om Östersjöns TAC och fiskekvoter för 2009. Fram till dess kommer Europeiska Kommissionen att å EU:s vägnar förhandla med Ryssland, vilka också fiskar i Östersjön.

Det är mycket viktigt att EU:s ministerråd följer ICES vetenskapliga rådgivning för att kunna säkerställa Östersjöbeståndens långsiktiga bärkraftighet. Detta är särskilt viktigt för Östersjöns östra torskbestånd, vilket efter många år av mycket låg biomassa antligen börjar peka uppåt.

Om fiskeansträngningen tillåts öka dramatiskt som ett resultat av denna uppåtgående trend, finns det en stor risk att beståndet inte tillåts att stabiliseras. Detta kan leda till att beståndet kollapsar. En sådan situation hamnade torskbeståndet vid Grand Banks utanför Kanadas östkust i 1992. Efter mer än 15 år av torskfiskestopp har detta bestånd, som tidigare var ett av världens största torskbestånd, inte återhämtat sig.